

**Programación Docente de INSTRUMENTO PRINCIPAL GAITA I-VI**

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

**1. Identificación e contextualización****DISCIPLINA INSTRUMENTO PRINCIPAL: GAITA**

ESPECIALIDADES	PEDAGOXÍA								ITINERARIO	
	PRODUCCIÓN E XESTIÓN									
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	INSTRUMENTOS DA MÚSICA TRADICIONAL E POPULAR DE GALICIA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	REBECA CARRERA
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADRO/A DA DISCIPLINA	REBECA CARRERA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	6	6	6	6	6	6			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	REBECA CARRERA				REBECACARRERA@EDU.XUNTA.ES				VER CADRO DE TITORÍAS	

**2. Descritor e competencias**

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas no instrumento ou voz e coñecemento dos diferentes criterios interpretativos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao Grao Superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridos no cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Relacionada principalmente coa materia de Gaita I-VI do itinerario de Instrumentos da Música tradicional e popular de Galicia.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T15
XERAIS	X1, X3, X6, X11, X21, X24
ESPECÍFICAS	EP4

**3. Obxectivos**

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Perfeccionar as capacidades artísticas, musicais e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio máis representativo do instrumento.	TODAS
Coñecer as características morfolóxicas e acústicas propias do instrumento, indispensable para a optimización de recursos do mesmo.	TODAS
Coñecer o patrimonio musical tradicional da nosa cultura e achegamento ás doutros pobos que teñan gaita como instrumento fundamental. Compoñer coas regras básicas dos ritmos tradicionais como método para coñecelos en profundidade.	TODAS
Mostrar independencia progresiva para resolver problemas, xa sexan técnicos ou musicais. Ter métodos de traballo que posibiliten a resolución de pasaxes complexas.	TODAS
Repentizar con soltura calquera fragmento adecuado ao nivel.	TODAS

**4. Contidos**

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
REPERTORIO TRADICIONAL	1.1 Patrimonio musical: música tradicional (cancioneiros e tradición oral). 1.2 Formas musicais e as súas particularidades na música tradicional. Traballo das obras seleccionadas no cuadrimestre analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 1.3 Traballo de repertorio con ornamentación dada, adecuada a este nivel. 1.4 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 1.5 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 1.6 Conciencia dos diferentes usos que tivo a gaita ó longo da súa historia. 1.7 Valoración e conciencia da importancia da gaita e do seu patrimonio musical na cultura galega como aporte á cultura universal. 1.8 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	5
REPERTORIO DE AUTOR	2.1 Patrimonio musical: música de autor. 2.2 Formas musicais e as súas particularidades na música de autor. Traballo das obras analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 2.3 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 2.4 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 2.5 Valoración da evolución ó longo do século XX e XXI da interpretación da música para gaita. 2.6 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	7
TÉCNICA	3.1 Morfoloxía, funcionamento, e mantemento do instrumento. Materiais e proceso constructivo. 3.2 Métodos de escrita para gaita. Sistema do/re. 3.3 Diferentes tipos de ornamentación: colocación, nomenclatura e representación na partitura. 3.4 Afinación e tempero. 3.5 Iniciación á segunda oitava no instrumento. 3.6 Traballo da ornamentación mediante exercicios específicos a cada unha delas (rebote, adorno, picado dobre, batemento...) 3.7 Práctica da repentización de obras de progresiva dificultade. 3.8 Emprego de diferentes dicitacións en base ás pasaxes a interpretar. Posicións abertas / pechadas para a solución de pasaxes complexas. 3.9 Requinteo. Resolución ós problemas que plantexa o seu uso. 3.10 Adestramento permanente e progresivo da memoria.	5
Total de sesións por cuadrimestre		17



## 5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado expón o acordado na sesión anterior. O profesor expón os problemas a resolver para a sesión seguinte, o material novo a preparar e o material a memorizar.	17	0	17
Traballo persoal: correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente	0	145	145
Audicións interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	1	5	6
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	2	10	12
Total de horas por cuadrimestre			180

## 6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
<b>ORDINARIA</b>			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo de aula	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendimento de cada alumno.	TODAS	40%
Audicións	Faranse dúas audicións públicas por cuadrimestre. En cada audición o alumnado deberá tocar de memoria 4 obras do programa proposto: dúas serán elixidas por el mesmo, outra elixirá o profesor e outra será a sorteo.	TODAS	40%
Exame técnica	O alumnado deberá presentar os estudos correspondentes a este cuadrimestre, dos que tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a este nivel	TODAS	20%

\*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras (12 en total no programa), tocará como mínimo 8 obras das que 4 serán interpretadas de memoria, e en canto aos estudos tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a cada nivel.	TODAS	85%
Presentación traballos	De todas as obras do programa das que non hai edición en partitura, presentará as transcripcións descritivas correspondentes a cada unha delas	TODAS	15%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras (12 en total no programa), tocará como mínimo 8 obras das que 4 serán interpretadas de memoria, e en canto aos estudos tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a cada nivel.	TODAS	85%
Presentación de traballos	De todas as obras do programa das que non hai edición en partitura, presentará as transcripcións descritivas correspondentes a cada unha delas	TODAS	15%

EXTRAORDINARIA			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras (12 en total no programa), tocará como mínimo 8 obras das que 4 serán interpretadas de memoria, e en canto aos estudos tocará como mínimo un de memoria elixido por el mesmo. Tamén terá que repentizar un fragmento proposto adecuado a cada nivel.	TODAS	85%
Presentación de traballos	De todas as obras do programa das que non hai edición en partitura, presentará as transcripcións descritivas correspondentes a cada unha delas	TODAS	15%

### ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

## 7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

## 8. Bibliografía, materiais e documentos

CALLE, José Luis. Aires da terra. La poesía musical de Galicia. Madrid, 1999  
CAMPOS, E. Luces do Atlántico. Viaxe ritual por 3 faros galegos. Cadernos de Gaita nº 2



- COSTA, Iván. Tocatas varias. (Cadernos de Gaita, nº 13)
- GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, P. Nove cancións do Mimo morto e umha canción de amor. Cad. Gaita nº 6.
- INZENGA CASTELLANOS, José. Cantos y bailes populares de España. Madrid, 1888.
- LAMAS, Pedro. Luvas Verdes: Fandango desesperado. Cadernos de Gaita nº 14
- MARTÍNEZ TORNER, E. e BAL Y GAY, J. Cancionero Gallego. F. P. Barrié de la Maza, 2007 (facsimil da edición de 1973)
- PÉREZ LORENZO, M. Moxenas, a memoria do son. Vida e obra dun gaiteiro. Ed. Cumio. Vigo, 2004.
- SAMPEDRO Y FOLGAR, Casto e FILGUEIRA VALVERDE, José. Cancionero musical de Galicia. Fundación Pedro Barrié de la Maza. A Coruña, 1982 (facsimil da ed. 1942).
- SOUTELO, Rudesindo. Borobó e Manuel María. Edita Arte Tripharia. Madrid, 1999.
- VAAMONDE MANTEIGA, Xesús. Solo de Gaita. Ed. Cumio. Vigo, 2000.
- VAAMONDE MANTEIGA, Xesús. Intervalos cromáticos. (Cadernos de Gaita nº 12)
- VARIOS. Doce polainas enteiras. Edicións do Cumio. Vigo, 1998.
- VARIOS. De pano sedán. Edicións do Cumio. Vigo, 2003.
- 
- AIRES DA TERRA. VR0101 de A Tiracolo. Ed. Ouvirmos. 2004. (copia do orixinal de 1904 gravado en París) BUDIÑO, Xosé Manuel. Paralaia. BL596. Ed. Bolobolo. 1997.
- CARPINTERO, P. Os sons esquencidos. G21103 de Os nosos Gaiteiros. Ed. Cumio. Vigo, 1999. COSTA, Iván. Ávrego. CD51179. Ed. Cumio. Vigo, 2006.
- DOPAZO, M. Crónicas porteñas. Col. A Tiracolo. Ouvirmos. 2005 (copia do orixinal de 78 r.p.m.)
- GAITEIROS DE SOUTELO. Terra de Montes. VR0108 de A tiracolo. Ouvirmos. 2004 (copia do orixinal de 1928 gravado en Ourense).
- LUVAS VERDES. Fandango desesperado. NGD05002. A Coruña, 2005.
- MARENTES, J. O gaiteiro de Santa Xuliana. G21145 de Os nosos Gaiteiros. Ed. Cumio. Vigo, 2004.
- VAAMONDE, Pepe GRUPO. Onde nace o vento. FAL121. Ed. Falcatruada. Lugo, 2005.
- VIQUEIRA, M. O Gaiteiro de Vilaverde. G21189 de Os nosos Gaiteiros. Ed. Cumio, 2006.

## 9. Observacións

Adxúntase a esta programación o programa proposto para cada cuadrimestre. As obras e estudos correspondentes a cada curso son unha proposta, que poderá sufrir modificacións sempre consensuadas entre alumno e profesor, atendendo ás necesidades e adecuación a cada situación.